

Det underbara hygget

Om inte Trollius' redaktör har refuserat min rubrik så vill jag bara förklara att den inte har valts som ett försök att smörja skogsbruket. Tvärtom uppvisar det hygge jag vill beskriva den vanliga provkartan av försyndelser från skogsbrukets sida. Däremot tänker jag peka på några botaniska finesser som gör att jag vill benämna hygget som underbart.

Beskrivning

I mitten av september fick jag ett tips av Per-Anders Ingebro vid Skogsvårdsstyrelsen i Falun att han påträffat svedjenäva på ett hygge vid sjön Logårdens sydvästra spets. Platsen ligger ca 2 mil öster om Falun och har Rubinkoordinaten 13G4b2733. Eftersom svedjenävan ingår i vårt projekt hotade och sällsynta dalaväxter - f n finns ca 4 kända lokaler - så gjorde jag ett besök för att notera mängd, följearter mm.

Av mer frekventa arter märktes kruståtel, rödven, piprör, vårbrodd, vårfryle, harsyra och ärenpris. Sparsammare uppträdde hässlebrodd, vispstarr, harstarr, smultron, skogsvicker, gökärt, blåsuga, hampdån, vägtistel, åkermolke och klubbkorsört. Till detta kunde läggas gott och väl ett 100-tal individer av svedjenäva, vissa i blom eller i frö, andre ännu bara som plantor. En mindre markberedd (!) bäck uppvisade repestarr, stjärnstarr, ryltåg, veketåg, kärredunört samt gråstarr av skiftande utseende.

Förutsättningar

Hygget ligger i en måttlig sydsluttning i ett område med granitberggrund, men med intilliggande grönstensförekomster. Skogen som höggs ner för ca 3 år sedan var grandominerad och av ekbräken - ristyp. Aldern var av stubbar att döma runt 80 år och boniteten mycket hög. Under 1986 markbereddades hygget.

Ett antal fritidshus finns vid sjöstranden på ett par hundra meters håll, men odlingar förekommer inte på mycket stort avstånd. De nedlagda Finngårds och Logårds Fäbodar ligger dock på ca 1 km avstånd i norr respektive i söder.

Diskussion

De arter som påträffas på hygget måste ha vitt skilda ursprung:

- från skogsfloran har t ex kruståtel, piprör och hässlebrodd blomstrat upp.
- som vind- eller maskinspridda ogräs bör t ex åkermolke, vägtistel, klubbkorsört och hampdån ha hamnat på hygget.
- slutligen kan misstänkas att äldre odling, troligen i form av svedjebruk skapat livsrum för t ex svedjenäva, gökärt, skogsvicker och blåsuga (?) att bilda en fröbank som vid markberedningen reagerade på ett sätt som motsvarar det vid brand. Kolrester som påträffades rikligt kan vara rester av svedjebruket (eller av naturlig brand). Några namn på platser i närheten ger en antydning om den forna aktiviteten: Kungssveden, Stora Rågsvedshäcken och Slogmyran.

Uppenbarligen sätter markberedningen fart på fröbanken och den vegetativa skogsfloran vilket gör det möjligt att spåra ett områdes totala artuppsättning som i normala fall för en tillvaro delvis i "dvala". Under ett par år blomstrar floran upp och producerar nya frön, för att snart åter försvinna till vila när en trist plantskog växer upp.

LENNART BRATT